

КАПТАНЕНКО Н. П.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
організацій та управління проектами
(Інженерний навчально-науковий
інститут Запорізького національного
університету)

УДК 342.9:347.77

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.6.2.1.25>

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ

У статті проаналізовано адміністративно-правові засади державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності. Встановлено, що входження України у процес модернізації соціально-економічних і політичних відносин, становлення ринкової економіки, розбудови соціальної та правової держави зумовили потребу в переосмисленні змісту державного управління в багатьох сферах суспільного розвитку, зокрема щодо інтелектуальної власності.

Розглядаючи адміністративно-правові засади державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності, необхідно виходити з розуміння того, що в державі та суспільстві відбулися істотні зміни. Вибір стратегії інноваційного розвитку економіки України, позиціонування держави як захисника прав і законних інтересів приватних і публічних осіб призводить до оновлення сутності та призначення контролю.

Визначено, що під сутністю державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності слід розуміти діяльність уповноважених органів державної влади, їхніх посадових осіб, спрямовану на встановлення відповідності поведінки суб'єктів права інтелектуальної власності та інших учасників правовідносин у вказаній галузі передбаченим приписам і прийняття відповідних рішень для упорядкування встановлених державою правил.

Метою державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності є поліпшення ефективності державного управління сферою інтелектуальної власності в Україні на основі спостереження, перевірки й аналізу задля направлення діяльності суб'єктів та об'єктів контролю відповідно до їх завдань і приписів.

Розглянуто види державного контролю у сфері інтелектуальної власності – це зовнішній і внутрішній контроль. У сфері реалізації права інтелектуальної власності зовнішній контроль відповідно до загальноприйнятої класифікації поділяють на парламентський, президентський і судовий. Внутрішній контроль, який здійснюють органи виконавчої влади відповідно до повноважень, за сферою діяльності, що підлягає контролю, класифікують на внутрішньовідомчий, міжвідомчий і надвідомчий.

Ключові слова: адміністративно-правові засади, державний контроль, інтелектуальна власність, право інтелектуальної власності, реалізація права.

Kapitanenko N. P. State control in the field of intellectual property right implementation: administrative and legal principles

The article analyzes the administrative and legal principles of state control in the field of intellectual property right implementation. It is established that Ukraine's entry into the process of modernization of socio-economic and political relations, the formation of a market economy, the development of social and legal state necessitated a rethinking of the public administration matter in many areas of social development, including intellectual property.

Considering the administrative and legal principles of state control in the field of intellectual property right implementation, it is necessary to proceed from the understanding that significant changes have taken place in the state and society. The choice of innovative development strategy of Ukraine economy, positioning of the state as a defender of the rights and legitimate interests of private individuals and public figures leads to the renewal of the essence and purpose of control.

It is determined that the essence of state control in the field of intellectual property right implementation should be understood as the activities of authorized bodies of state power and officials aimed at establishing compliance of the behavior of intellectual property right subjects and other participants of legal relations in this field with the prescribed regulations and making appropriate decisions to streamline rules established by the state.

The purpose of state control in the field of intellectual property right implementation is to improve the efficiency of public administration of intellectual property field in Ukraine through monitoring, verification and analysis to guide the activities of subjects and objects of control in accordance with their tasks and regulations.

Types of state control in the field of intellectual property are considered – it is external and internal control. In the field of intellectual property right implementation, external control, according to the generally accepted classification, is divided into parliamentary, presidential and judicial one. Internal control exercised by executive bodies in accordance with the powers is classified into intradepartmental, interdepartmental and supra-departmental one by the area of activity subject to control.

Key words: *administrative and legal principles, state control, intellectual property, intellectual property right, right implementation.*

Вступ. Вхідження України у процес модернізації соціально-економічних і політичних відносин, становлення ринкової економіки, розбудови правової держави зумовили потребу в переосмисленні змісту державного управління, зокрема у сфері реалізації права інтелектуальної власності. За умов трансформаційних змін у соціальній, економічній і політичній сферах зростає роль права «як специфічного інструменту соціальних перетворень та одного з основних важелів у реалізації завдань, що стоять перед суспільством» [1, с. 12]. Необхідність оновлення поглядів на призначення права, зокрема права інтелектуальної власності як його складника, зумовлена передусім новим «людиноцентричним» змістом держави, яка має у своїй діяльності виходити із пріоритету загальнолюдських цінностей. Держава зобов'язана гарантувати утвердження та забезпечення прав і свобод людини [2], законність і правопорядок, особливо в період активного державотворення.

Демократичні процеси мають вплив на всі елементи державного механізму. Вони вплинули і на поняття контролю, його зміст, форми та методи. Епоха реформування передбачає чіткість, збалансованість та ефективність функціонування державної влади. Важливе місце в забезпеченні цих вимог посідає державний контроль. У період формування правової держави в Україні комплексний аналіз питань державного контролю, практики його здійснення актуалізується і викликає підвищений науковий і практичний інтерес у контексті проведеної якісних змін, зокрема у сфері реалізації права інтелектуальної власності.

Основні засади державного контролю розглянуті у працях таких науковців, як: В. Авер'янов, О. Андрійко, В. Беляєв, Ю. Битяк, О. Боровський, С. Братель, В. Гарашук, І. Голосніченко, А. Гурін, Н. Даньшина, Я. Клейменов, Т. Коломоєць, Є. Кочерін, Д. Лученко, О. Макаренко, О. Маштакова, С. Ністратов, О. Ноздрачов, В. Опришко, І. Пахомов, О. Петришин, В. Писаренко, В. Сіренко, В. Шаповал, В. Шестак та ін.

Значний внесок у дослідження сфери права інтелектуальної власності зробили такі правники, як: Г. Андрощук, Ю. Бошицький, О. Бутнік-Сіверський, Е. Гаврилов, В. Дозорцев, В. Дроб'язко, Р. Еннан, В. Жаров, А. Кодинець, Л. Комзюк, Н. Мироненко, Л. Новоселова, О. Орлюк, О. Підпригора, О. Світличний, О. Святоцький, О. Харитонова, О. Харитонов, О. Чомахашвілі, О. Штефан та ін. Окремі питання проблематики контролю у сфері права інтелектуальної власності тією чи іншою мірою досліджували у своїх роботах Є. Булат, Г. Довгань, О. Головка, В. Дмитришин, О. Кадетова, О. Кашинцева, О. Коротун, М. Паладій, Н. Троцюк. Однак системне дослідження проблем державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності відсутнє. Постає об'єктивна необхідність продовження теоретичних пошуків із метою вироблення практичних рекомендацій щодо оптимізації вказаного процесу.

Постановка завдання. Метою статті є встановлення адміністративно-правових засад державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: а) проаналізувати наукові підходи до інституції державного контролю; б) встановити сутність, мету та функції державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності; в) визначити види державного контролю та проаналізувати їхні адміністративно-правові засади у сфері реалізації права інтелектуальної власності.

Результати дослідження. Державний контроль є явищем, що об'єктивно існує, характерною рисою держави незалежно від форми державного правління, устрою чи режиму, однак, як зазначає О. Андрійко, ставлення до державного контролю в нашій країні «відзначалося суперечливими мотиваціями від повного несприйняття його з проголошенням незалежної держави та побудовою ринкових відносин до бажання знову все контролювати, особливо при виникненні складних проблем на шляху соціально-економічних перетворень» [3, с. 5]. Безумовно, такі крайнощі в підходах до розуміння явища контролю характерні для суспільства, яке переживає кардинальні зміни на шляху від авторитаризму до демократії та формує оптимальну модель державного управління. Водночас необхідно розуміти, що держава як інституція повинна мати вплив на суспільні процеси. Завдяки контролю держава ефективно виконує свої функції, завдання стратегічного і тактичного розвитку, зокрема у сфері інтелектуальної власності. Для забезпечення реалізації прав у будь-якій галузі суспільного розвитку державі необхідні відповідні організаційні та правові механізми, які «не лише могли б слугувати засобом захисту цих прав, а й впливали б на саму владу, скеровуючи її дії на виконання поставлених завдань» [4, с. 344]. Отже, використання контролю сприяє ефективному виконанню державою поставлених перед нею завдань.

Правники досліджували різні аспекти державного контролю. Так, С. Алексеев зазначав: «Державний контроль проявляє себе як юридичний та організаційний засіб, призначений виключно для забезпечення законності» [5, с. 449–456].

Автори академічного курсу «Адміністративне право України» визнають метою державного контролю «встановлення результатів діяльності певних суб'єктів, допущених відхилень від прийнятих вимог, принципів організації, виявлення причин цих відхилень, а також визначення шляхів подолання перешкод для ефективного функціонування всієї системи» [6, с. 349].

Розглядаючи організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади України, О. Андрійко доходить висновку, що «при розгляді державного контролю можна керуватися поняттям його як об'єктивної функціональної діяльності, яку держава здійснює з метою перевірки дотримання і виконання поставлених завдань, прийнятих рішень і їхньої правомірності» [3, с. 16].

На думку А. Присяжнюка, суть державного контролю як іманентної функції держави полягає у спостереженні й аналізі відповідності діяльності усіх суб'єктів суспільних відносин установленим державою вимогам, а також у певному коригуванні відхилень від цих вимог [7, с. 183].

О. Зеленцов, дослідивши контроль за діяльністю виконавчої влади в зарубіжних країнах, виявив, що «очевидно, головне призначення державного контролю: забезпечення недопущення дій, які відхиляються від заданих параметрів, виконання рішень відповідно до норм закону, попередження або припинення порушення встановлених норм, а в разі вчинення таких порушень – вжиття заходів щодо усунення негативних наслідків» [8, с. 9].

В. Горшенев і І. Шахов звертають увагу на те, що «контроль є універсальним засобом отримання інформації по каналу зворотного зв'язку. Без механізму зворотного зв'язку між суб'єктом і об'єктом процес державного управління втратив би чіткість і цілеспрямованість. Якщо на інформаційному етапі здійснюється пошук і збір інформації про підконтрольний об'єкт, зіставлення фактичного виконання до намічених цілей, прийнятими рішеннями, то на корекційному етапі суб'єкт контрольної діяльності, формулює рішення для нормалізації функціонування підконтрольного об'єкта» [9, с. 9]. На важливість зворотного зв'язку звертали увагу також й інші правники [10, с. 179; 6, с. 350; 11, с. 15]. Справді, наявність якісної комунікації між суб'єктами у процесі здійснення контролю сприяє обміну інформацією та прийняттю ефективного управлінського рішення.

Отже, можна зазначити, що вчені-адміністративісти приділяють змістовну увагу такому явищу, як «державний контроль», вбачаючи в ньому одну із функцій держави, вид державної діяльності, мету чи принцип державного управління, один зі способів дотримання законності й дисципліни в державному управлінні. Автор підтримує погляд на контроль як на комплексне, багатогранне явище, яке має багато проявів.

Досліджуючи адміністративно-правові засади державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності, необхідно виходити з розуміння того, що в державі та суспільстві відбулися істотні зміни. Вибір стратегії інноваційного розвитку економіки України, позиціонування держави як захисника прав і законних інтересів приватних і публічних осіб призводить до оновлення сутності та призначення контролю загалом та у сфері реалізації права інтелектуальної власності зокрема.

Під адміністративно-правовими засадами державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності доцільно розуміти систему нормативно-правових актів, що містять адміністративно-правові норми, які регулюють відносини між органами державної влади, посадовими особами та суб'єктами права інтелектуальної власності та іншими учасниками правовідносин у вказаній галузі щодо встановлення відповідності діяльності вказаних суб'єктів чинним правовим нормам.

Метою державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності є підвищення ефективності державного управління у сфері інтелектуальної власності в Україні на основі спостереження, перевірки й аналізу задля направлення діяльності суб'єктів та об'єктів контролю відповідно до їхніх завдань і приписів.

Оновлення сутності та завдань державного контролю передбачає також переосмислення його функцій. Якщо в період «державноцентричного» розуміння призначення держави «основними функціями державного контролю здебільшого виступали каральна і регулююча» [11, с. 47–48], то за умов визнання пріоритету загальнолюдських цінностей державою в суспільному розвитку, зокрема у сфері інтелектуальної власності, видозмінюються і функції державного контролю. На думку автора, державний контроль у сфері реалізації права інтелектуальної власності виконує такі основні функції: регулюючу; превентивну; охоронну; інформаційну; стимулюючу; поновлюючу.

Опрацювання різноманітних джерел надає можливість встановити види державного контролю та визначити його правові, інституційні й організаційні засади у сфері реалізації права інтелектуальної власності. В основу класифікації видів контролю можуть бути покладені різні критерії. Розглянемо види державного контролю з погляду організаційних

взаємозв'язків контролюючого суб'єкта і підконтрольного об'єкта у сфері інтелектуальної власності – це зовнішній і внутрішній контроль. Внутрішній контроль, визнають правники, здійснюється в межах організаційної підпорядкованості суб'єктів, які здійснюють контроль, і суб'єктів, чия діяльність перевіряється, а за зовнішнього контролю така підпорядкованість суб'єктів відсутня [12, с. 83–84; 6, с. 353; 13, с. 308; 14, с. 307]. Поділ досить умовний, все залежить від масштабу системи оцінювання, однак систематизація знань про державний контроль сприяє більш досконалому його пізнанню, виявленню зв'язків між його складниками та встановленню характерних ознак.

У сфері реалізації права інтелектуальної власності зовнішній контроль, відповідно до загальноприйнятої класифікації, поділяють на парламентський, президентський і судовий.

Парламентський контроль здійснює єдиний орган законодавчої влади в Україні – Верховна Рада України. Відповідно до п. 33 ч. 1 ст. 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить здійснення парламентського контролю у межах, визначених Конституцією України та законом [2] «у різних організаційно-правових формах» [15]. Водночас у рішенні Конституційного суду України звертається увага на те, що «здійснення Верховною Радою України парламентського контролю можливе лише за безпосередньої участі в ньому народних депутатів України. Тому некоректним є протиставлення парламентського контролю Верховної Ради України контролю, який відповідно до своїх повноважень мають здійснювати народні депутати України» [15].

Розглянемо більш детально форми парламентського контролю, які можуть бути використані у сфері реалізації права інтелектуальної власності. Постійно діючими органами Верховної Ради є комітети. Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» від 4 квітня 1995 р. комітет Верховної Ради України – це орган Верховної Ради України, який утворюється з числа народних депутатів України для здійснення за окремими напрямками законопроектної роботи, підготовки та попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання контрольних функцій. Форми реалізації контрольної функції комітетами надані у ст. 18, а права й обов'язки комітетів Верховної Ради України при здійсненні контрольної функції вказані у ст. 24–33² Закону України «Про комітети Верховної Ради України» від 4 квітня 1995 р. [16]. Питаннями розвитку сфери інтелектуальної власності сьогодні опікується комітет із питань економічного розвитку.

Відповідно до наданих повноважень були проведені парламентські слухання «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування» (21 березня 2007 р.) [17], «Побудова ефективної системи охорони інтелектуальної власності в Україні» (16 грудня 2019 р.) [18]. Також відбулися слухання у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти «Ефективність застосування законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав» (3 вересня 2008 р., 3 липня 2009 р.); «Промислова власність в інноваційній економіці України: ефективність застосування законодавства та державного регулювання» (5 жовтня 2009 р.); «Інтелектуальна власність в Україні. Стан та концептуальні засади розвитку» (15 жовтня 2014 р.) тощо.

До парламентського контролю можна віднести також депутатський запит і депутатське звернення народного депутата України, а також право порушувати у Верховній Раді України або її органах питання про необхідність проведення перевірок додержання законів органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та об'єднаннями громадян, розташованими на території України відповідно до Закону України «Про статус народного депутата України» від 17 листопада 1992 р. (ст. 15, 16, 17) [19].

Водночас варто зауважити, що парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захист прав кожного на території України і в межах її юрисдикції на постійній основі здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини згідно Конституції України (ст. 101) та Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 грудня 1997 р. [22].

Контрольні функції Президента України як гаранта додержання Конституції України, прав і свобод людини та громадянина визначає Конституція України (розділ 5). Президент України на основі та на виконання Конституції та законів України видає укази і розпорядження, які є обов'язковими до виконання на території України (ст. 106 Конституції). В історії становлення Національної системи інтелектуальної власності був період, коли глава держави відігравав ініціативну роль у створенні нормативної та інституційної бази у сфері інтелектуальної власності.

Судовий контроль є одним із видів зовнішнього контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності. Особливість цього контролю полягає в тому, що «його здійснюють не систематично, не повсякденно, а одноразово під час розгляду справ» [23, с. 261]. Відповідно до ч. 3 ст. 17 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. систему судоустрою складають: місцеві суди; апеляційні суди; Верховний Суд. Суди спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення згідно з ч. 1 ст. 18 вказаного Закону України [24]. Сьогодні місцеві (загальні, господарські, адміністративні) суди розглядають спори у сфері інтелектуальної власності, які виникають у цивільних, господарських, адміністративних і кримінальних правовідносинах, хоча у системі судоустрою України передбачено функціонування Вищого суду з питань інтелектуальної власності як суду першої інстанції (ст. 31 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»). З метою «поглиблення спеціалізації судів і суддів, підвищення кваліфікації суддів у сфері інтелектуальної власності, забезпечення єдності судової практики і прогнозованості судових рішень» [25], з урахуванням зарубіжного досвіду, задля посилення судового контролю був прийнятий Указ Президента України «Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності» 29 вересня 2017 р. № 299/2017 [26]. Сьогодні здійснюється процедура відбору суддів до Вищого суду з питань інтелектуальної власності та інтенсивна підготовка до початку роботи одного з вищих спеціалізованих судів.

На відміну від зовнішнього контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності, внутрішній контроль здійснюють органи виконавчої влади відповідно до повноважень, які визначають зміст їхньої діяльності. За сферою діяльності, що підлягає контролю, внутрішній контроль можливо класифікувати на внутрішньовідомчий, міжвідомчий і надвідомчий.

Правові основи здійснення державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності заклали Закони України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5 квітня 2007 р. [27] та «Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності» від 23 лютого 2012 р. № 4448-VI [28]. Однак, на думку наукової правничої спільноти та представників суб'єктів господарської діяльності, вказані Закони не вирішили системно проблеми державного контролю. Справа в тому, що дії Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5 квітня 2007 р. поширюється не на всі види господарської діяльності. Крім того, «діяльність ще семи інспекційних органів (фіскальної служби, архітектурно-будівельної інспекції, служби праці та ін.) лише частково регулюється зазначеним Законом» [29, с. 281–282]. Отже, можемо констатувати, що недосконалість закону, наявність різних, а не однакових правил здійснення державного контролю щодо підконтрольних суб'єктів створюють умови для порушення прав суб'єктів господарювання контролюючими органами і містять корупційний складник, тож питання вдосконалення правового забезпечення державного контролю залишається актуальним як для науковців-правників, так і для суб'єктів господарювання.

Внутрішньовідомчий контроль (його ще називають відомчим) у галузі інтелектуальної власності передбачає здійснення загальних контрольних дій Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства (Мінекономіки), статус якого регулюється

Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. [30], Положенням про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459 (далі – Положення) [31]. Відповідно до Положення Мінекономіки, забезпечуючи формування та реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності, здійснює контроль за дотриманням Національним органом інтелектуальної власності законодавства у сфері інтелектуальної власності, використанням надходжень від справляння зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, а також здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням суб'єктами господарювання незалежно від форми власності вимог Законів України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 р., «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» від 23 березня 2000 р. і «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» від 17 січня 2002 р.

Здійснення безпосереднього державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання вимог законодавства у сфері інтелектуальної власності у процесі використання об'єктів права інтелектуальної власності покладено на державних інспекторів із питань інтелектуальної власності (далі – державний інспектор). Державний інспектор є посадовою особою Мінекономіки, призначається на посаду та звільняється з посади державним секретарем Мінекономіки, державний контроль здійснює шляхом проведення планових, позапланових перевірок діяльності суб'єктів господарювання, огляду речей в установленому законом порядку. План проведення перевірок затверджується Мінекономіки. Приписи державного інспектора про усунення виявлених порушень можуть бути оскаржені до Мінекономіки або до суду в порядку, визначеному законодавством [32].

Міжвідомчий контроль у сфері реалізації права інтелектуальної власності здійснюють центральні органи виконавчої влади міжгалузевої компетенції – міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади (служби, агентства, інспекції). Відповідно, представники Державного агентства України з питань кіно не мають права контролювати інші напрями діяльності підконтрольного органу. Систему міжвідомчого державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності складають такі органи виконавчої влади: Міністерство культури України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство оборони України, Національна поліція України, Служба безпеки України, Антимонопольний комітет України, Державна митна служба України, Державна податкова служба України, Державне агентство України з питань кіно.

Надвідомчий контроль у сфері реалізації права інтелектуальної власності здійснює Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади. Відповідно до п. 9 ст. 116 Конституції України Кабінет Міністрів України «спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади» та «здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади <...> спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів» згідно із Законом України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 р. (ст. 1) [34].

Висновки. Становлення правової держави потребує ефективного державного управління. Влада в демократичному суспільстві потребує належного державного контролю для захисту прав, свобод і законних інтересів людини, зокрема у сфері інтелектуальної власності. Під сутністю державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності слід розуміти діяльність органів державної влади та посадових осіб, наділених контрольними повноваженнями, спрямовану на встановлення відповідності поведінки суб'єктів сфери права інтелектуальної власності та інших учасників правовідносин у вказаній галузі передбаченим приписам і прийняття відповідних рішень для упорядкування встановлених державою правил.

Система державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності в Україні проходить етап становлення, її складають органи державної влади і посадові

особи, наділені загальними чи безпосередніми контрольними повноваженнями стосовно діяльності суб'єктів сфери права інтелектуальної власності та інших учасників правовідносин у вказаній галузі.

Список використаних джерел:

1. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2004. 528 с.
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Андрійко О.Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07 / НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. Київ, 1999. 38 с.
4. Авер'янов В.Б. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. Київ, 2003. 384 с.
5. Теория государства и права / под ред. С.С. Алексеева. Москва, 1985.
6. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. Т. 1. Загальна частина / ред. кол. : В.Б. Авер'янов. Київ : Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.
7. Присяжнюк А.Й. Адміністративно-правові засади державного контролю місцевих органів виконавчої влади. *Право і суспільство*. 2012. № 1. С. 182–188.
8. Зеленцов А. Б. Контроль за деятельностью исполнительной власти в зарубежных странах : учебное пособие. Москва : РУДН, 2002. 189 с.
9. Горшенев В.М., Шахов И.Б. Контроль как правовая форма деятельности. Москва 1987.
10. Гаращук В.М. Доктрина контролю та нагляду у сфері організаційно-управлінських відносин. Харків : Пра-во, 2013. С. 175–192.
11. Андрійко О.Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади / НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. Київ : Наукова думка, 2004. 304 с.
12. Студеникин С.С. Советское административное право : учебник / под ред. С.С. Студеникин. Москва : Юрид. изд-во НКЮ СССР, 1945. 148 с.
13. Курс адміністративного права України : підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2013. 872 с.
14. Гриценко І.С. Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права : монографія. Київ : Київ. ун-т, 2007. 335 с.
15. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про статус народного депутата України» в редакції Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус народного депутата України» від 25 вересня 1997 р.т(справа про статус народного депутата України) від 10 травня 2000 р. № 8-рп/2000. URL: <http://ccu.gov.ua/storinka-knygy/5110-parlamentskyu-kontrol>.
16. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 19. Ст. 134.
17. Про проведення парламентських слухань на тему: «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування»: Постанова Верховної Ради України від 14 грудня 2006 р. № 459-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 4. Ст. 47.
18. Про проведення парламентських слухань на тему: «Побудова ефективної системи охорони інтелектуальної власності в Україні» : Постанова Верховної Ради України 12 листопада 2019 р. № 287-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287-20#Text>.
19. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 3. Ст. 17.
20. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 34.

21. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності : Закон України від 16 червня 2020 р. № 703-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 45. Ст. 387.
22. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99.
23. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Богуцький та ін. ; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. Харків : Право, 2010. 624 с.
24. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 31. Ст. 545.
25. Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020–2025 роки. Проект від 6 листопада 2019 р. URL: <http://strategyip.info/>.
26. Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності: Указ Президента України 29 вересня 2017 р. № 299/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/299/2017#Text>.
27. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 29. Ст. 389.
28. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування: Закон України від 17 січня 2002 р. № 2953-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 17. Ст. 121.
29. Андрійко О.Ф., Банчук О.А. Форми і методи адміністративного контролю в умовах децентралізації виконавчої влади. *Правова держава*. Вип. 30. Київ : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2019. 606 с.
30. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
31. Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#Text>.
32. Про затвердження Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 травня 2002 р. № 674. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-2002-%D0%BF#Text>.
33. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 13. Ст. 222.

